Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0202

Euroopa tasandi erakonnad ja poliitilised sihtasutused – 2026. aasta aruanne määruse (EL, Euratom) 2025/2445 kohaldamise ja rahastatud tegevuse kohta

Euroopa Parlamendi 16. juuni 2026. aasta resolutsioon, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondi ja poliitilisi sihtasutusi – 2026. aasta aruanne määruse (EL, Euratom) 2025/2445 kohaldamise ja rahastatud tegevuse kohta (2026/2013(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 2 ja artikli 10 lõiget 4 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 12 lõiget 2,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 224 ja 325,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2025. aasta määrust (EL, Euratom) 2025/2445, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist[1] (edaspidi „määrus“),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid[2] (finantsmäärus),

– võttes arvesse oma 11. novembri 2021. aasta resolutsiooni Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ja rahastamist käsitleva määruse (EL, Euratom) nr 1141/2014 rakendamise kohta[3],

– võttes arvesse Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste ametiga (edaspidi „amet“) peetud

---

1 ELT L, 2025/2445, 8.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2445/oj.
2 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 ELT C 205, 20.5.2022, lk 37.

konsultatsioone ning selle iga-aastaseid tegevusaruandeid,

– võttes arvesse põhiseaduskomisjoni 18. märtsi 2026. aasta arvamuste vahetust Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste ja institutsiooniliste sidusrühmadega,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit (A10-0145/2026),

A. arvestades, et tugevad ELi tasandi erakonnad ja poliitilised sihtasutused on tõeliselt euroopaliku avaliku sfääri arenguks hädavajalikud;

B. arvestades, et Euroopa tasandi erakondadel ja poliitilistel sihtasutustel peaks olema Euroopa Parlamendi valimistel kesksem tähtsus ning nad peaksid aitama kujundada euroopalikku poliitilist teadvust ja väljendada ELi kodanike tahet; arvestades, et avalikuks aruteluks ja kodanike valikute väljendamiseks on hädavajalik poliitiline mitmekesisus;

C. arvestades, et Euroopa tasandi erakonnad ja poliitilised sihtasutused peaksid tegema koostööd oma liikmeserakondade ja partneritega liikmesriikides, et aidata neil ELi ja selle poliitikat kodanikele lähemale tuua ning edendada demokraatlikku legitiimsust;

D. arvestades, et 2025. aastal registreeriti ametis veel kaks sihtasutust, mis tähendab, et 31. detsembri 2025. aasta seisuga rahastati ELi eelarvest 12 Euroopa tasandi erakonda ja 12 nendega seotud Euroopa tasandi poliitilist sihtasutust;

E. arvestades, et 28. detsembril 2025 jõustus uuesti sõnastatud määrus, millega tehti mitu olulist uuendust, sealhulgas kehtestati selgemad normid ühise Euroopa tasandi poliitilise tegevuse kohta, tõhustatud läbipaistvus- ja aruandluskohustused, rangemad hoolsuskohustuse nõuded annetustele ning omaloodud vahendite sõnaselge tunnistamine tulukategooriana;

F. arvestades, et määrus on olnud jõus vaid lühikest aega; arvestades, et seetõttu on määruse rakendamisega seotud andmed ja kogemused veel piiratud; arvestades, et määruse rakendamise ja mõju põhjalikuks hindamiseks on vaja piisavalt aega ja tõendeid; arvestades siiski, et vahetult pärast määruse jõustumist on esile kerkinud ettenägematud poliitilised probleemid, eelkõige seoses poliitiliste sihtasutuste rahastamisega, mille suhtes tuleb võtta kiiresti meetmeid;

G. arvestades, et uuesti sõnastatud määruse kohaselt peab Euroopa Parlament avaldama 29. juuniks 2026 määruse kohaldamise ja rahastatud tegevuse kohta aruande; arvestades, et pärast Euroopa Parlamendi aruande avaldamist on komisjonil aega üks aasta, et

esitada määruse kohaldamise kohta aruanne, millele on vajaduse korral lisatud määruse muutmise ettepanek;

H. arvestades, et komisjoni aruandes tuleks pöörata erilist tähelepanu sellele, millist mõju avaldab määrus väikeste Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste positsioonile ning Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste rahastamise normidele;

I. arvestades, et Euroopa tasandi poliitilised sihtasutused on ELi demokraatliku struktuuri lahutamatu osa, kuna nad toetavad poliitilist arutelu, poliitika väljatöötamist, uurimistööd, koolituste pakkumist ja kodanikuosalust ELi ja liikmesriikide tasandil;

J. arvestades, et Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste volitused hõlmavad ELi poliitikast ja Euroopa integratsiooniprotsessist poliitilise teadlikkuse suurendamist ja nende teemade üle peetavas arutelus osalemist ning selliste teenuste osutamist, mis ei ole mõeldud üksnes konkreetse erakonna liikmetele või valijatele, vaid millest võivad võrdsetel tingimustel osa saada kõik;

K. arvestades, et määrust rakendatakse suure geopoliitilise ebastabiilsuse kontekstis, mida iseloomustavad suurenenud strateegiline konkurents, hübriidohud, desinformatsioon, tehnoloogilised murrangud, kliimamuutused ja pikaajalised sotsiaal-majanduslikud muutused;

L. arvestades, et EL peab nende suundumuste tõttu suurendama tulevikusuundade strateegilise analüüsi, ennetava juhtimise ja poliitika pikaajalise kavandamise suutlikkust, et olla hästi valmistunud raskusteks, mida võib oodata 2040. aastani ja pärast seda;

M. arvestades, et Euroopa tasandi poliitilistel sihtasutustel on ainulaadne võimalus anda neisse jõupingutustesse pikaajalise uurimistöö, võrdleva analüüsi, riikideülese dialoogi, poliitilise hariduse ja suutlikkuse suurendamise kaudu oma panus;

N. arvestades, et Euroopa tasandi poliitilistele sihtasutustele praegu kättesaadavate ELi rahaliste vahendite suurus ja struktuur ei vasta enam sihtasutuste ülesannete ulatusele, strateegilisele tähtsusele ja suurenevale keerukusele;

O. arvestades, et poliitilised sihtasutused on teatanud ebaproportsionaalsest regulatiivsest koormusest ja nõudnud regulatiivsete nõuete lihtsustamist, eelkõige seoses aruandlus- ja läbipaistvuskohustustega, ning parandusmeetmete võtmise võimaluse taastamist, et tagada rahastamisprotsessi nõuetekohane toimimine;

Üldhinnang uuesti sõnastatud määrusele

1. väljendab heameelt uuesti sõnastatud määruse vastuvõtmise üle, mis on oluline samm Euroopa tasandi erakondade ja poliitiliste sihtasutuste õigusraamistiku ajakohastamise ning ELi tasandil demokraatliku terviklikkuse suurendamise suunas;

2. märgib, et tänu määrusele on saadud suurem õigusselgus mitmes valdkonnas, eelkõige seoses ühise Euroopa tasandi poliitilise tegevuse, läbipaistvusnõuete ja välissekkumisvastaste kaitsemeetmetega;

3. rõhutab siiski, et uuesti sõnastatud määruse rakendamisega seotud andmed ja kogemused on seni endiselt piiratud ning põhjalikuma ja horisontaalsema hindamise saab teha alles hiljem; märgib, et vahetult pärast määruse jõustumist esile kerkinud ettenägematud poliitilised probleemid, eelkõige need, mis on seotud poliitiliste sihtasutuste rahastamisega, eeldavad siiski kiiresti meetmete võtmist;

4. võtab murega teadmiseks sihtasutuste teated ebaproportsionaalse regulatiivse koormuse kohta ning kohustub seda küsimust eelseisva süstemaatilise hindamise käigus täiendavalt uurima ja vastavalt meetmeid võtma; rõhutab sellega seoses tulemuslike ja proportsionaalsete parandusmeetmete tähtsust määruse järgimise tagamisel ning kohustub üle vaatama, kuidas neid meetmeid on viimasel ajal kasutatud;

5. tõstab esile õiguskindlusetuse ja tegevust piiravad asjaolud, millega Euroopa tasandi poliitilised sihtasutused endiselt silmitsi seisavad, eelkõige mis puutub rahastamiskõlblike kulude liigitamisse, ning on seisukohal, et neid küsimusi tuleb õigeaegselt selgitada;

Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste tähtsus

6. kordab, et Euroopa tasandi poliitilised sihtasutused täidavad aluslepingute kohast selget institutsioonilist rolli, edendades euroopalikku poliitilist teadvust, aidates kaasa tõenduspõhisele poliitikakujundamisele ning tugevdades demokraatlikku kultuuri ja kodanikuosalust kogu ELis;

7. juhib tähelepanu asjaolule, et geopoliitiline ja tehnoloogiline keskkond on pärast seda, mil komisjon avaldas 2021. aastal määruse (EL, Euratom) nr 1141/2014 uuesti sõnastamise ettepaneku[4], olnud üha muutlikum, pidades silmas kasvanud julgeolekupingeid, välissekkumist demokraatlikesse protsessidesse ja kiirenenud sotsiaal-majanduslikke muutusi; rõhutab, et need suundumused muudavad veelgi tähtsamaks poliitika pikaajalise kavandamise,

---

[4] Komisjoni 25. novembri 2021. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist (uuesti sõnastatud) (COM(2021)0734).

demokraatiaalase hariduse ja piiriülese dialoogi, millesse Euroopa tasandi poliitilised sihtasutused annavad erilise panuse;

8. märgib, et Euroopa tasandi poliitilised sihtasutused vajavad oma laienevat vastutusala silmas pidades piisavaid finantsvahendeid ning asjakohaseid ja stabiilseid ressursse, et täita täiel määral oma institutsioonilist ülesannet, tuginedes määrusega tehtud täiustustele;

Ettepanekud parendusteks

9. rõhutab, et Euroopa tasandi poliitilistele sihtasutustele tuleb tagada usaldusväärne õigusraamistik ja finantskindlus; võtab kohustuse teha sihtasutustega koostööd, et tagada see kindlus võimalikult suures ulatuses praeguses raamistikus, eelkõige vaadates läbi viisi, kuidas sihtasutuste liikmesorganisatsioonid neid rahaliselt toetavad; juhib tähelepanu sellele, et määrusega ei keelata kohaldada paindlikku ja osaluspõhist liikmemaksumudelit, milles liikmesorganisatsioonid panustavad ühises tegevuses osalemise ulatuse alusel; rõhutab, et ühine tegevus ise ei tohiks eelarvet mõjutada ega tuua sihtasutustele tulu, mis ületab tegelikke kantud kulusid;

10. innustab Euroopa tasandi poliitilisi sihtasutusi maksimeerima kehtivas raamistikus rahalisi võimalusi; toonitab, et Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste rahastamine Euroopa tasandi erakondade omavahenditest on praeguse määruse artikli 2 punkti 10 alusel lubatud; kutsub nii Euroopa tasandi erakondi kui ka sihtasutusi üles sõlmima koostöökokkuleppeid, mille alusel erakonnad hüvitavad sihtasutustele mis tahes ühistöösse tehtud panuse, võttes arvesse nende aluslepingutest tulenevaid selgelt eristatud rolle;

11. rõhutab lisaks, et määrusega ei keelata liikmesriikide muudel kui poliitilistel sihtasutustel saada Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste liikmeks ja maksta liikme toetust;

12. on seisukohal, et praeguse määruse artiklit 25 võiks täpsustada, et kinnitada sõnaselgelt, et liikmesorganisatsioonidelt võib nõuda Euroopa tasandi poliitilise sihtasutuse korraldatud tegevuses osalemise eest osalustasusid;

13. märgib, et liikme makstava toetuse määratluse range kohaldamine, rahaline ja haldussurve täiendada ELi eelarvest antavaid toetusi omaloodud vahenditega, reeglid, mis on kohaldatavad liikmessihtasutustega korraldatava ühise Euroopa tasandi poliitilise tegevuse suhtes, ja ELi rahastamise üldine tase piiravad Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste rahalist autonoomiat ja jätkusuutlikkust, pidades eelkõige silmas nende suurenevat vastutust, ning toonitab, et jätkusuutlik rahastamisraamistik on väga oluline selleks, et säilitada nende sõltumatus ja vältida põhjendamatut eramõju;

14. rõhutab, et omavahendite mitmekesistamise tulemusel võivad Euroopa tasandi poliitilised sihtasutused võtta füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt vastu annetusi kuni 18 000 euro väärtuses annetaja kohta aastas; on veendunud, et nende annetuste ülempiiri võiks tõsta, et anda Euroopa tasandi poliitilistele sihtasutustele rohkem paindlikkust;

15. innustab ametit koostöös komisjoniga jätkama ja edasi arendama dialoogi riiklike pädevate asutustega, et suurendada teadlikkust riiklike rahastamisraamistike mõjust Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste toimimisele ja teha kindlaks praktilised lahendused, mis võimaldavad hoida ära soovimatuid piiranguid nende rahalisele jätkusuutlikkusele;

16. teeb ettepaneku luua Euroopa tasandi poliitilistele sihtasutustele antud ELi rahaliste vahendite, annetuste ja toetuste kajastamiseks ühtne veebipõhine aruandlus- ja avalikustamissüsteem, et tagada kodanikele piisav läbipaistvus, parandada nõuete täitmise seiret ning vähendada aruandvate üksuste haldus- ja nõuete täitmisega seotud koormust;

17. tunnustab Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste pingutusi mitmekesistada ja stabiliseerida oma rahastamisallikaid kehtivas õigusraamistikus ning julgustab jätkama kättesaadavate omavahendite mehhanismide tasakaalustatud ja läbipaistvat kasutamist;

Lõppmärkused

18. kutsub komisjoni üles vaatama sihipäraselt läbi määruse alusel Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste suhtes kohaldatavad rahastamissätted, tuginedes käesoleva aruande järeldustele ja pärast uuesti sõnastatud määruse jõustumist saadud kogemustele;

19. kutsub komisjoni üles kontrollima, kas kehtib mõnda sellist riiklikku õigus- või poliitikaraamistikku, mille alusel on keelatud või mis takistab liikmesriikide üksustel, sealhulgas poliitilistel sihtasutustel, maksta toetusi Euroopa tasandi poliitilistele sihtasutustele, ning võtma vajalikke järelmeetmeid;

20. kutsub komisjoni üles esitama uuesti sõnastatud seadusandliku ettepaneku, et muuta Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste rahastamise norme, sealhulgas määruse artikli 22 lõike 4 muudatuse, et tõsta ELi üldeelarvest antavate rahaliste toetuste ülempiiri 100 %-ni Euroopa tasandi poliitilise sihtasutuse rahastamiskõlblikest kuludest; kutsub samuti komisjoni üles lisama sellesse ettepanekusse artikli 25 muudatuse, et tõsta Euroopa tasandi poliitilistele sihtasutustele tehtavate annetuste ülempiiri, tagades seeläbi rahastamisallikatega seoses suurema paindlikkuse ja nende mitmekesisuse;

21. kohustub järgmises mitmeaastases finantsraamistikus 2028–2034 suurendama poliitilistele sihtasutustele eraldatavate ELi rahaliste vahendite kogumahtu, võttes arvesse viimastel aastatel eelarves indekseerimise puudumist ning kiirenevat inflatsiooni ja kasvavaid tegevuskulusid, eesmärgiga tagada asjakohased, stabiilsed ja prognoositavad rahalised vahendid, võimaldada sihtasutustel osaleda pika perspektiivi tulevikusuundade strateegilise analüüsi ja suutlikkuse suurendamise tegevuses, säilitada läbipaistvuse, vastutuse ja sõltumatuse ranged standardid ning tagada nõuete täitmise kohustuste ja kättesaadavate rahaliste vahendite proportsionaalsus;

22. järeldab, et Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste asjakohane rahastamine on strateegiline investeering ELi demokraatia vastupanuvõimesse ja pikaajalise juhtimise suutlikkusse;

o
o o

23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.